

Financieel beeld 2027 – 2030

17 maart 2026

Voorwoord

De begroting van onze gemeente is inmiddels de € 1,1 miljard gepasseerd. Een fors bedrag dat we op een verantwoorde manier willen inzetten om onze ambities en doelen te realiseren. Voor onze financiële positie hebben we ook een ambitie:

“We zijn een financieel gezonde gemeente nu en in de toekomst”

Er is altijd sprake van schaarste als het gaat om financiële middelen: het realiseren van alle ambities en doelen heeft vaak meer nodig dan beschikbaar is. Soms is het hard werken om financieel gezond te blijven en zijn moeilijke keuzes nodig. Soms is er meer financiële ruimte en is het (relatief) makkelijk om alle ambities te verwezenlijken.

In de laatst vastgestelde Stadsbegroting heeft u kunnen lezen dat de financiële positie van Nijmegen ‘gezond’ is. Dit meten we af aan een sluitende programmabegroting en een meer dan voldoende financiële buffer (weerstandsvermogen).

Maar ook voor de financiële positie van onze gemeente geldt dat prestaties uit het verleden geen garanties bieden voor de toekomst. Op dit moment zien we grote onzekerheden in de wereld die ook invloed kunnen hebben op de financiële positie van Nijmegen. De invloed van externe factoren op de beschikbare financiële middelen is namelijk groot. Ongeveer twee derde van onze inkomsten krijgen we van het rijk. Hierover hebben rijk en gemeenten in de basis goede afspraken gemaakt, maar soms zien we dat het rijk ééenzijdig afspraken anders kan ‘interpreteren’ of terzijde schuift.

Ook (macro-) economische ontwikkelingen hebben invloed op de begroting. De afgelopen jaren zagen we bijvoorbeeld forse prijsstijgingen in de begroting van Nijmegen. En een begroting van € 1,1 miljard betekent dat kleine procentuele afwijkingen miljoenen euro’s gevolg kunnen hebben.

Kortom, hoogstwaarschijnlijk zal ook de komende jaren financiële gezondheid niet vanzelfsprekend zijn. Het vereist hard werken en soms moeilijke besluiten om een goede balans te vinden tussen inhoudelijke ambities en financiële ruimte. Wij wensen het toekomstig Stadsbestuur daarbij veel succes en wijsheid toe.

Inhoud

Voorwoord	1
Inleiding	2
Coalitieakkoord “Aan de slag” – financiële verhoudingen en gemeentefonds	2
Programmabegroting 2027 -2030	3
Ontwikkeling weerstandsvermogen	5
Investeringsruimte en nieuwe spelregels rondom investeringen	6
Planning p&c documenten op hoofdlijnen	6

Inleiding

In dit document wordt ingegaan op het financieel beeld voor de komende Stadsbegroting. Het document is bedoeld ter ondersteuning van de nieuwe raad en de coalitievorming.

In de eerste paragraaf wordt ingegaan op de voornemens van het nieuwe kabinet met betrekking tot de financiële verhoudingen en het gemeentefonds. Dit op basis van het coalitieakkoord “Aan de slag”.

In de paragraaf daarna is het financieel beeld voor de programmabegroting 2027-2023 opgenomen. Dit beeld is zoveel mogelijk gebaseerd op bestaande afspraken en voor iedereen toegankelijk gegevens. Het financieel beeld gaat alleen in op de ontwikkeling van de algemene middelen. Knelpunten en intensivering vereisen altijd een politieke weging, vandaar dat deze niet zijn opgenomen.

In de paragraaf ‘Ontwikkeling weerstandsvermogen’ wordt ingegaan op de ontwikkeling van de saldireserve en het risicoprofiel. Deze ontwikkeling is exclusief het resultaat over 2025. De Stadsrekening 2025 is namelijk nog niet vastgesteld.

Nijmegen heeft een omvangrijk investeringsplan. Vooral de afgelopen jaren is de financiële omvang fors toegenomen en is behoefte aan meer grip op het investeringsplan en de realisatie daarvan. In de paragraaf “Investeringsruimte en nieuwe spelregels rondom investeringen” wordt hierop ingegaan.

In de laatste paragraaf is de voorlopige planning opgenomen van de P&C documenten. Deze planning kan nog veranderen als de actualiteit daar aanleiding toe geeft.

Ambitie

In de doelenboom is de volgende ambitie opgenomen in het programma financiën:

We zijn een financieel gezonde gemeente nu en in de toekomst.

Het financieel gezond zijn wordt bepaald op basis van twee criteria:

1. Een sluitende programmabegroting
2. Voldoende weerstandsvermogen (ratio risico's weerstandsvermogen groter dan 1)

Coalitieakkoord “Aan de slag” – financiële verhoudingen en gemeentefonds

Op 30 januari jl. is het coalitieakkoord “Aan de slag” gepubliceerd. De invloed van het rijk op gemeenten is groot, het coalitieakkoord heeft dan ook op vele onderdelen gevolgen voor gemeenten. Voor het financieel beeld voert het te ver om op al die onderdelen in te gaan.

Als het gaat om de financiële verhoudingen tussen rijk en gemeenten en het gemeentefonds dan zijn in het coalitieakkoord geen voornemens opgenomen om de huidige afspraken te wijzigen. Dit betekent dat we nu geen voor- of nadelen in het financieel beeld hebben opgenomen als gevolg van het coalitieakkoord. Waarschijnlijk

wordt een aantal taak veranderingen van gemeenten via het gemeentefonds verrekend. Tegenover deze financiële aanpassingen zullen ook aanpassingen van taken staan.

Programmabegroting 2027 -2030

In onderstaande tabel is datgene opgenomen wat bekend is over de ontwikkeling van de algemene middelen.

Bedragen * € 1 miljoen	Prog.	2027	2028	2029	2030
Gemeentefonds					
- septembercirculaire 2025	Fin	-3,6	-3,7	-3,9	-3,9
- verdere doorvoer verdeelmodellen	Fin				2,7
- groei BBP	Fin				4,0
Belastingopbrengst, ontwikkeling aantallen	Fin				0,7
Prijzontwikkeling	Fin	pm	pm	pm	Pm
Rente	Fin	pm	pm	pm	Pm
Bijstelling jaarschijf 2030					
Budgetten toegekend tot en met 2029:					
- het komen tot één omgevingsplan	Won				0,5
- klimaatadaptie	Ope				0,8
- na regen verschijnt de regenboog (amendement)	WWZ				0,2
Totaal		-3,6	-3,7	-3,9	4,9

Gemeentefonds

Ontwikkelingen gemeentefonds

Zoals in het voorwoord is opgenomen, komt een groot deel van de inkomsten van het Rijk. Het grootste deel hiervan, bijna € 600 miljoen, wordt via het gemeentefonds verstrekt. Het gehele gemeentefonds is vrij besteedbaar, waarbij moet worden opgemerkt dat het gemeentefonds ook bedoeld is voor (een aantal) wettelijke taken. Op dit moment is er discussie tussen rijk en de Vereniging van Nederlands Gemeenten (VNG) over het inzichtelijk maken van de financiering van deze wettelijke taken. De VNG geeft aan dat het nodig is om per wettelijke taak inzicht te hebben in het bedrag in het gemeentefonds. De VNG is namelijk van mening dat in wetgeving is vastgelegd dat het rijk voldoende middelen moet verstrekken voor de uitvoering van wettelijke taken. Als dit niet inzichtelijk is dan gaan hogere kosten voor wettelijke taken, of een lager gemeentefonds, altijd ten koste van de eigen taken van de gemeenten, betoogt de VNG. De wettelijke taken moeten immers worden uitgevoerd. De VNG wordt hierin gesteund door de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB).

In maart wordt ook een voorstel/besluit verwacht over de verdere doorvoer van de nieuwe verdeelmodellen van het gemeentefonds. Deze nieuwe verdeelmodellen worden vanaf 2023 gebruikt voor de verdeling van het gemeentefonds. De nieuwe verdeelmodellen hebben forse (financiële) verschuivingen tot gevolg. Daarom is destijds besloten om in 2023 een eerste stap te nemen en vervolgonderzoeken te doen. Vervolgens zou in 2025 besloten worden over het vervolg. Vorig jaar is dit besluit uitgesteld naar dit jaar.

Nijmegen krijgt fors meer vanuit de nieuwe verdeelmodellen, ruim € 30 miljoen. Op basis van het ingroeipad dat normaliter wordt gehanteerd bij dit soort verschuivingen, schatten wij in dat deze voordelen jaarlijks in delen van ongeveer € 2,7 miljoen in onze begroting terecht komen. Tot en met 2029 is dit al verwerkt. Vanaf 2030 is nog ongeveer € 15 miljoen te gaan.

Septembercirculaire 2025

De septembercirculaire 2025 is (nog) niet in de Stadsbegroting verwerkt. In overeenstemming met de financiële spelregels worden de financiële effecten bij het opstellen van de Stadsbegroting 2027-2030 betrokken. De raad is in oktober 2025 per [brief](#) geïnformeerd over de uitkomsten.

Verdere doorvoer verdeelmodellen

In 2023 zijn nieuwe verdeelmodellen geïntroduceerd voor de verdeling van het gemeentefonds. Deze nieuwe verdeling zorgt voor voor- en nadeelgemeenten. Er is gekozen voor stapsgewijze ingroei van het model. Dit jaar wordt door het rijk besloten over verdere ingroei.

Nijmegen is voordeel gemeente, in totaal ruim € 30 miljoen. In de begroting is tot en met 2029 rekening gehouden met voordelen uit de nieuwe verdeling. Vanaf 2030 is nog bijna € 15 miljoen te gaan. Net als in de voorgaande begrotingen is in dit financieel beeld hiermee rekening gehouden. Overigens vindt de provinciale toezichthouder dat er (nog) geen rekening mag worden gehouden met verdere invoer wanneer het voordelen betreft, wel als het gaat om nadelen.

Groei BBP

Het gemeentefonds is gekoppeld aan de ontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product. Deze ontwikkeling valt uiteen in prijsontwikkeling en reële groei (of krimp). Het is vooraf moeilijk in te schatten hoe deze ontwikkelingen financieel uitpakken. Dat weten we wanneer de komende meicirculaire en de begroting zijn doorgerekend. Wel mag verwacht worden dat de groei van het BBP groter is de prijsontwikkeling. Op grond van eerdere inschattingen wordt in dit financieel beeld uitgegaan van een toename van € 4 miljoen.

Belastingopbrengst, ontwikkeling aantallen

Doordat Nijmegen groeit nemen de belastingopbrengsten toe. In de begroting wordt hiermee rekening gehouden. Voor de opbrengst OZB-woningen wordt uitgegaan van de woningbouwprognose van vorig jaar. Voor OZB niet-woningen wordt uitgegaan van een belastbare waarde toename van € 80 miljoen per jaar. Een deel van de toename wordt gebruikt voor het vergroten van het investeringsvolume, door het verhogen van de kapitaallasten in de programmabegroting. Een ander deel wordt gebruikt voor het verhogen van de budgetten voor het onderhoud van de openbare ruimte. In het financieel beeld is het financieel effect opgenomen rekening houdend met deze budgetcorrecties.

Overigens is in vorige begrotingen al rekening gehouden met de prognoses tot en met 2029, vandaar dat alleen in 2030 bedragen zijn opgenomen.

Prijsontwikkeling

Op dit moment zijn de gegevens nog niet bekend om hiervan een inschatting te doen. In het financieel beeld wordt er daarom vanuit gegaan dat het effect nihil is.

Rente

Op dit moment is er nog onvoldoende bekend om een nieuwe inschatting te doen. In het financieel beeld wordt er daarom vanuit gegaan dat het effect nihil is.

Bijstellingen jaarschijf 2030

Van een aantal budgetten is aangegeven dat deze tot en met 2029 lopen. Vanaf 2030 vallen deze budgetten vrij, het gaat om:

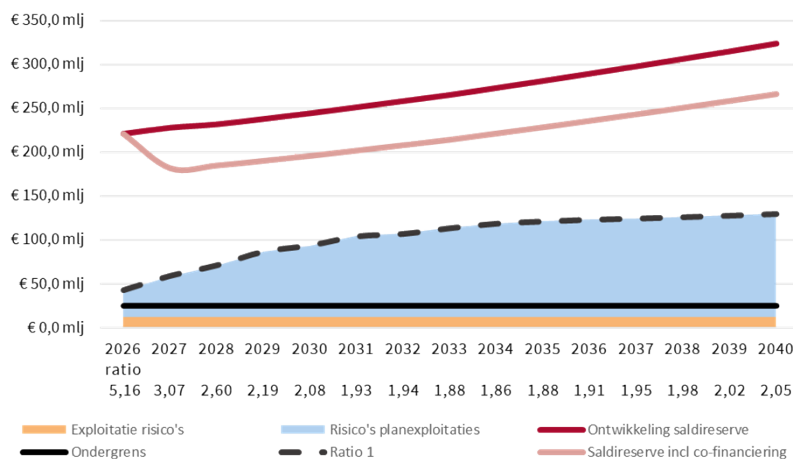
Het komen tot één omgevingsplan	programma Wonen en Stedelijke ontwikkeling
Klimaatadaptatie	programma Openbare Ruimte
Na regen verschijnt de regenboogagenda (amendement)	programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg

Het toekennen van deze middelen is met de Stadsbegroting 2026-2029 gebeurd.

Ontwikkeling weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van de gemeente Nijmegen is bedoeld als buffer om de risico's die we lopen te kunnen opvangen zonder de continuïteit van de gemeente in gevaar te brengen. In de kadernota 'Risicomangement, weerstandsvermogen en financiële kengetallen' zijn hierover afspraken opgenomen. Onder meer is afgesproken dat in Nijmegen de saldireserve als weerstandsvermogen wordt gezien en dat de hoogte van de saldireserve minimaal gelijk moet zijn aan het totaal van berekende risico's (ratio van minstens 1).

Hieronder is de grafiek van het weerstandsvermogen opgenomen. De basis van deze grafiek is de ontwikkeling die in de Stadsbegroting 2026-2029 is opgenomen. Deze basis is aangevuld met de verwachting die is opgenomen in de 2^e Voortgangsmonitor 2025. Ook is een lijn opgenomen waarin rekening wordt gehouden met cofinanciering voor de ontwikkeling van Kanaalzone -zuid. Dit wordt onder de grafiek toegelicht.

Uit de grafiek blijkt dat op dit moment het weerstandsvermogen ruim hoger is dan de risico's.

Cofinanciering ontwikkeling Kanaalzone-zuid

In de grafiek is een lijn opgenomen waarin rekening wordt gehouden met de middelen voor cofinanciering voor de ontwikkeling van Kanaalzone –zuid, onderdeel van de grondexploitatie. In November 2025 heeft het rijk aanvullende middelen voor gemeenten vastgesteld voor Woningbouw en Mobiliteit en specifieke Gebiedsbudgetten. Voor project Kanaalzone Nijmegen is ca €46 miljoen gebiedsbudget beschikbaar gesteld. Om deze middelen te kunnen inzetten, moeten wij een gelijk bedrag aan cofinanciering bijdragen. Op dit moment verwachten wij dit project via een nog aan de raad voor te leggen Grondexploitatie (GreX) uit te gaan voeren. Het verwachte financiële resultaat van de GreX zal, rekening houdend met de subsidie, minimaal €46 miljoen nadelig zijn. Dit bedrag zal bij vaststellen van de GreX door de raad gelijk als voorziening moeten worden genomen op de balans. Op dat moment wordt dan voldaan aan de eisen van cofinanciering. Omdat het hier om een substantieel bedrag gaat wordt dit vooruitlopend op het besluit door de raad verwerkt in de doorkijk van de Saldireserve. Daarnaast zal aan de GreX Kanaalzone zuid ook de ontvangsten van de “Realisatiestimulans” (€ 7.000 per woning) van in totaal ca €10 miljoen worden toegevoegd. Dit doen we omdat het Rijk dit bedrag van de subsidieaanvraag van dit gebied heeft afgetrokken, omdat we de realisatiestimulans eerst in moeten zetten. Deze verwerking heeft geen gevolgen voor de saldireserve.

Andere ontwikkelingen die mogelijk een beroep doen op de saldireserve

In de Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing, onderdeel weerstandsvermogen in de Stadsbegroting 2026-2029 is van een aantal posten aangegeven dat hiervoor mogelijk, in de nabije toekomst, een deel van de reserve nodig is. Deze posten zijn:

- Schaa sprong;
- Strategische huisvesting;
- Culturele hoofdstad.

Investeringsruimte en nieuwe spelregels rondom investeringen

Naast de programmabegroting kennen we een investeringsplan. In de programmabegroting zijn budgetten opgenomen voor ‘lopende’ zaken, bijvoorbeeld het verlenen van inkomensondersteuning of het schoonmaken van straten. In het investeringsplan¹ zijn ‘budgetten’ opgenomen voor het realiseren van ‘objecten’ waar een langere periode (meestal tientallen jaren) van kan worden genoten. Denk aan bijvoorbeeld gebouwen, sportfaciliteiten en wegen.

De kosten van investeringen komen uiteindelijk ten laste van de programmabegroting. Dit gebeurt in de vorm van kapitaallasten. Het grootste deel van deze kapitaallasten zijn afschrijvingen. De jaarlijkse afschrijvingslasten worden berekend door de totale uitgaven aan de investering te delen door het verwacht aantal jaren dat er wordt genoten van de investering (de economische levensduur).

Uiteindelijk komt de gehele investering dus ten laste van de programmabegroting. Het verschil met exploitatiebudgetten is dat dit niet in één keer gebeurt, maar over de economische levensduur van een investering. Op het eerste gezicht lijkt dit aantrekkelijk: een dure investering leidt tot “bescheiden” jaarlijkse lasten in de begroting. Maar, uiteindelijk wordt de begroting tot wel 40 jaar belast met een investering! Bovendien zijn, nadat de investering is gedaan, deze lasten nagenoeg niet meer te beïnvloeden. Voor de volledigheid, de kapitaallasten bestaan naast afschrijvingen uit rentelasten.

De afgelopen jaren is het investeringsplan enorm toegenomen. In de Stadsrekening 2021 bijvoorbeeld is voor de jaren 2022-2025 een investeringsbudget van in totaal € 173 miljoen opgenomen. In de Stadsbegroting 2026-2029 is het investeringsbudget gestegen naar € 624 miljoen voor de periode 2025-2029. Met de toename van het investeringsplan zijn ook middelen toegevoegd in de programmabegroting voor kapitaallasten.

De afgelopen jaren werd het voorgenomen investeringsplan niet gerealiseerd. De oplevering van investeringen was veel later dan gepland. Dit leidde tot bestuurlijk ongemak omdat voorgenomen plannen niet werden gerealiseerd. Financieel leidde dit ook tot ongemak: in de begroting waren forse bedragen vrij gemaakt voor kapitaallasten van investeringen dit niet gerealiseerd werden. Dit ten koste van andere doelen en ambities.

Vanaf 2024 is daarom ingezet om meer grip te krijgen op investeringen. Het sluitstuk is een nieuwe werkwijze die is afgestemd met de auditcommissie van de “oude” raad. Deze werkwijze willen we vanaf de Stadsbegroting 2027-2030 hanteren.

In dit financieel beeld is het nog niet mogelijk om aan te geven hoe het investeringsplan er precies uit ziet en welke investeringsruimte beschikbaar is. Daarvoor is het nodig dat het financiële jaarwerk van 2025 is afgesloten.

Planning p&c documenten op hoofdlijnen

Hieronder is de voorgenomen planning opgenomen voor de P&C producten in 2026. Op basis van de ervaring van de afgelopen keren is in de planning voor de zomer het coalitieakkoord in plaats van een Koersdocument opgenomen. Of dit zo zal verlopen, is afwachten. Ook kunnen data nog wijzigen omdat in een verkiezingsjaar processen anders kunnen verlopen dan van tevoren is bedacht.

Stadsrekening 2025

Vaststelling stadsrekening college	7 april
Deadline indienen raadsvragen	22 april 10.00 uur
Vaststelling raadsvragen in college	12 mei
Gespreksronde raad	20 of 27 mei
Besluitronde raad	10 juni

¹ Overigens zijn er stringente voorwaarden waar een investering aan moet voldoen. Bijvoorbeeld, op enkele uitzonderingen na gaat het altijd om fysieke objecten.

Coalitieakkoord

Bespreking coalitieakkoord in de raad 17 juni (onder voorbehoud)

1e Voortgangsmonitor 2026

Vaststellen college 2 juni
Gespreksronde raad 24 juni
Besluitronde raad 8 juli

Stadsbegroting 2027

(Kan nog wijzigen afhankelijk van proces coalitieakkoord)
Uitkomsten meicirculaire 23 juni
Vaststellen college 22 september
Deadline indienen raadsvragen 5 oktober
Vaststelling raadsvragen in college 13 oktober
Gespreksronde raad 28 oktober
Besluitronde raad 11 november
